

**BEVÁNDORLÁSI ÉS ÁLLAMPOLGÁRSÁGI
HIVATAL**

Iktatószám: 106-Ti-54129/1/2016

**dr. Pardavi Márta asszony részére,
társelnök**

Magyar Helsinki Bizottság

Budapest

Tisztelt Társelnök Asszony!

Hivatkozással a 2016. október 6-án küldött, a Magyar Helsinki Bizottságnak (a továbbiakban: Bizottság) a Menekültügyi Órzott Befogadó Központ (a továbbiakban: MÖBK) békéscsabai telephelyén tett monitorozó látogatásairól készült jelentéseket tartalmazó levelére, az alábbiakról tájékoztatom.

A Jelentés 1. pontjában a Bizottság aggályait fejezte ki a nők őrizetbe vételét illetően, valamint tájékoztatást kért a menekültügyi őrizet nagyszámú megszüntetése vonatkozásában.

Fentiekkel kapcsolatban tájékoztatom, hogy a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Met.). 31/A. § rendelkezései alapján nincsen jogszabályi akadály a családok, illetve a nők őrizetbe vételének. A Met. 31/F. §-a alapján az őrizet végrehajtása a különleges bánásmódot igénylő személyek sajátos szükségleteinek figyelembevételével történik.

A fogvatartotti létszám csökkenésével kapcsolatban megjegyezni kívánom, hogy a menedékkérők számának csökkenése értelemszerűen eredményezte az őrizetesek létszámának csökkenését is. Emellett 2016 február és március hónapjában előfordult, hogy a Békéscsabai MÖBK-be 10-15 külföldi őrizetbe vételére is sor került 24 órán belül. Ezekben az ügyekben az őrizet maximális időtartama is egyszerre érte le a jogszabályban biztosított 6 hónapot, így a jogszabály szerint az őrizet megszüntetésére hozzávetőleg egy időpontban került sor. További létszámcsökkenéshez vezettek azok az esetek, ahol kiderült, hogy az őrizetben lévő külföldi családtagjai nyitott befogadó állomáson tartózkodnak, ezért részükre kijelölt helyen való tartózkodás került elrendelésre azon befogadó állomáson, ahol családtagjaik voltak.

Ugyanakkor hangsúlyozni kívánom, hogy minden kérelmező esetében a hatóság egyedileg mérlegeli, hogy szükség van-e az őrizet további fenntartására, vagy a rendelkezésre állás egyéb módon is biztosítható, így általános következtetések nem vonhatóak le az őrizetesek számának változásából.

Az EJEB ítélettel összefüggésben hangsúlyozni kívánom, hogy a Hivatal nem vesz őrizetbe, illetve nem tart őrizetben jogellenesen menedékkérőket. Az illetékes ügyészség havonta több

alkalommal végez ellenőrzést törvényességi felügyeleti jogkörének keretében valamennyi MÖBK-ben, emellett a bíróságok döntenek a menekültügyi őrizet meghosszabbításáról, vagyis három intézményi kontroll is biztosítja a menekültügyi őrizet jogszabályoknak megfelelő végrehajtását.

A Jelentés téves megállapítást tartalmaz a tekintetben, hogy a tranzitónákba belépő menedékkérők esetében nem rendel el a hatóság menekültügyi őrizetet. Ennek ugyanis semmilyen jogszabályi akadálya nincsen. A hatóság a jogszabályok megtartásával veszi őrizetbe azon tranzitónába belépő, és ott nemzetközi elismerés iránti kérelmet előterjesztő külföldieket, akik a szakhatóságok álláspontja szerint veszélyt jelentenek a nemzetbiztonságra. A Menekültügyi Osztály vezetője mindössze arról tájékoztatta a Magyar Helsinki Bizottságot, hogy a Békéscsabai MÖBK-be nem került sor őrizetbe vételre a tranzitónákból.

A Jelentés 2. pontja az elhelyezés fizikai körülményei vonatkozásában tapasztaltakat illetően megállapította, hogy az őrizetek részéről nem érkezett panasz. A Bizottság a hiányzó zuhanyfüggönyök pótlásáról tájékoztatást kért.

Fentiekkel kapcsolatban jelezni kívánom, hogy a jelzett problémát a telephely vezetése folyamatosan orvosolja, pótolja, ugyanis ezeket a menekültügyi őrizetek folyamatosan rongálják. A zuhanyfüggönyök azokban a fürdőszobákban kerülnek elhelyezésre, amelyeket közösen használnak az őrizetek, azonban a békéscsabai telephely „C” épületrészében a lakószobákhoz külön fürdőszoba tartozik.

A Jelentés 3. pontjában a Bizottság tájékoztatást kért Yattyawl Anies algériai állampolgár biztonsági örök részéről történt állítólagos bántalmazásának vizsgálati eredményéről.

Tájékoztatom, hogy a Békés Megyei Rendőr-főkapitányság Büntügyi Igazgatóság Vizsgálati Osztálya 2016. szeptember 2-án a nyomozást megszüntette, tekintettel arra, hogy az önkárosítás cselekmény nem bűncselekmény.

A Jelentés 4. pontjában a Bizottság javaslatot tett a szociális munkások interkulturális és empátianövelő képzésére, valamint angolul beszélő orvos alkalmazására.

A „szociális munkások segítőkészségének hiánya” megállapítással kapcsolatban megjegyezni kívánom, hogy a Bizottság tagjai ilyen problémát a látogatás során nem jeleztek. Amennyiben erre sor került volna, úgy ezen kérdés tisztázható lett volna arra vonatkozóan, hogy a segítőkészség hiánya miben valósulhat meg. A szociális munkások mindegyike fényképes kártyát visel, így beazonosítható a személyük. Megjegyezni kívánom továbbá, hogy a szociális munkások csak és kizárólag a mindennapi élethez szükséges kérdésekben tudnak segítséget nyújtani és olyan körben, melyre végzettségük kiterjed.

Nem téves, így módosítást igényel a jelentés azon megállapítása, mely szerint a telephelyen háziorvosi szolgálatot ellátó belgyógyász szakorvosok nem beszélnek angolul.

A Jelentés 5. pontjában a Bizottság szoftverfrissítésekre és Skype-használatra tett ajánlást, valamint üdvözölte a számítógép- és telefonhasználat javulását, valamint kültéri edzőtér létesítését.

A számítógépes helyiség állapotával kapcsolatban tájékoztatom, hogy az őrizetek részére jelenleg 8 munkaállomás került kialakításra, mely gépek 2016 nyarán kerültek beszerzésre, így azok a legújabb, és a működéshez kellő szoftver tartalmazzák.

Az internet szolgáltatás az adott területen előfizethető legnagyobb csomag volt a műszaki kiépítettség tekintetében.

A Skype esetében megjegyezni kívánom, hogy a Bizottság tagjai által kért program egy peer-to-peer IP-telefon hálózat, mely telefonálási lehetőséget biztosít az interneten keresztül. A menekültügyi őrizet végrehajtásának szabályairól és a menekültügyi óvadékról szóló 29/2013. (VI. 28.) BM rendelet 11. § bekezdése kimondja, hogy „a távbeszélőn történő kapcsolattartásra csak a menekültügyi őrzött befogadó központ által biztosított készüléken, az elismerését kérő költségére kerülhet sor. A távbeszélőn történő beszélgetés időbeli korlátozása kizárólag a menekültügyi őrzött befogadó központ biztonságának, illetve az őrizet végrehajtásának veszélyeztetése esetén, vagy a pihenőidő alatt lehetséges”. Mindezek mellett a Skype alkalmazása a meglévő gépek adatátvitelének valódi lassulását eredményezné.

A Jelentés 6. pontjában a Bizottság kiemelte az egyéni tanácsadás fontosságát, valamint aggályait fejezte ki a többszöri meghallgatás, és a meghallgatásról készült jegyzőkönyv visszafordításának elmaradása tekintetében.

Az egyéni tanácsadás lehetőségével kapcsolatosan tájékoztatom, hogy az ingyenes jogi segítségnyújtás igénybevételéről minden menedékkérő megkapja a szükséges tájékoztatást kérelme előterjesztésekor, valamint az ügyfélfogadás valamennyi befogadó állomáson és MÓBK-ben biztosított és elérhető valamennyi menedékkérő számára, melynek keretében lehetőség van egyéni kérdések és problémák megvitatására és egyéni tanácsadásra. Az ügyfélfogadás során írásban, beadvány formájában szükséges jelezni ügyfelenként az egyes kérdéseket, észrevételeket. A beadványok fordítására soron kívül intézkedik a MÓBK, majd azok írásban megválaszolásra kerülnek. A MÓBK mind a beadványokról, mind a megválaszolásukra tett intézkedésekről ügyfélfogadási naplót vezet, melyet az ügyfelek is aláírnak. A beadványok és azok fordítása minden esetben az iratanyagok részét képezik. Ezeket a Békés Megyei Főügyészség büntetés-végrehajtási ügyésze szűrőpróbaszerűen ellenőrzi. Az Ügyészség jogszabálysértést vagy mulasztást 2013. óta nem tapasztalt, ügyészi intézkedéssel nem élt.

Csoportos tájékoztatás tartása szükséges azonban az újonnan érkező őrizetek esetében a menekültügyi eljárás általános szabályairól, emellett a dublini eljárás hatály alatt állók részére a dublini eljárás szabályairól, valamint egyes rendkívüli események idején.

A személyes meghallgatások száma vonatkozásában megjegyezni kívánom, hogy a törvény alapján a hatóságot terheli a tényállás felderítésének kötelezettsége. Ennek körében a hatóság köteles és egyben jogosult is a tényállás felderítéséhez szükséges számban személyes meghallgatást tartani. Az, hogy hány meghallgatás szükséges, minden ügyben egyedileg mérlegelendő. Fontos azt is kiemelni, hogy a kérelmezők zöme meneküléstörténete vonatkozásában nagyon rövid válaszokat ad, így legtöbb esetben szükséges további kérdések, esetleg meghallgatások eszközzése a tényállás teljeskörű tisztázása érdekében. Számos esetben az ügyekben felmerül olyan új körülmény, bizonyíték vagy beadvány, amely alapján ismételt meghallgatás válhat szükségessé. Ezzel az ügyfelek is tisztában vannak, és számos esetben nyújtanak be újabb bizonyítékot a döntések meghozatalát közvetlenül megelőzően, vagy hivatkoznak az ismételt kérelem benyújtása esetén újabb körülményre.

Tekintettel arra, hogy a Met. eljárásonként kötelezővé teszi a meghallgatást, így az összes eljárás figyelembe vételével akár 8 vagy 9 alkalommal is meghallgatásra kerülhet egy-egy ügyfél.

A jegyzőkönyvek visszafordításával kapcsolatban tájékoztatom, hogy arra nem csupán a jegyzőkönyv végén, hanem az egyes kérdések feltétele után is sor kerülhet, melyet a kérelmezők aláírásukkal igazolnak a jegyzőkönyv valamennyi oldalán, illetve a jegyzőkönyv végén. A jegyzőkönyv, tekintettel arra, hogy a kérelmező aláírásával ellátott közokiratnak minősül, teljesen bizonyítja a benne foglalt nyilatkozat megtételét, valamint annak idejét és módját.

Abban a konkrét esetben, amikor a jegyzőkönyv visszaolvasására nem került sor - egy megerőszőkérésére hivatkozó ügyfél érzelmi reakciója láttán és a retraumatizációtól való megóvása érdekében - nyomatékosan felhívtam kollégáim figyelmét, és kértem, hogy a jövőben ennek maradéktalanul tegyenek eleget.

A Jelentés 7. pontjában az étkezést illetően a Bizottság megfigyelői elégedettségüket fejezték ki a vacsoraidő későbbre halasztásával kapcsolatban, valamint javaslatot tettek a kenyér állagának javítására és az egészséges étkeztetéshez elengedhetetlen romlandó élelmiszerek tárolása érdekében hűtőszekrény üzembe helyezésére.

Az élelmezésért felelős munkatársak mind az étkeztetés gyakorisága, mind a meghatározott energiatartalom biztosítása tekintetében eleget tesznek a jogszabályi előírásoknak. A telephelyen az őrizetesek étkeztetése az erre a célra kijelölt étkezőben történik, továbbra sem lehet ételt a lakókörletbe felvinni. A menekültügyi őrizet végrehajtásának szabályairól és a menekültügyi óvadékról szóló 29/2013. (VI.28.) BM rendelet 17. § (1) bekezdése szerint „az elismerését kérő a személyes használati tárgyain túlmenően nem romlandó élelmiszert, továbbá az orvos által engedélyezett gyógyszereket tarthat magánál.”

A BM rendelet 1. számú melléklete meghatározza, hogy kizárólag szobahőmérsékleten is tárolható - élvezeti és tápértékében, valamint organoleptikus tulajdonságaiban nem károsodó - élelmiszereket, étkezési eszközöket tarthat magánál az őrizetes.

A MÖBK által biztosított pékáruk és péksütemények vagy helyben készülnek, vagy – kenyér esetében – a MÖBK megvásárolja őket. A megvásárolt kenyér nem minősül ún. tartós kenyérnek. Megjegyezni kívánom, hogy a vásárlási lehetőséget a Ramadan időszak alatt is folyamatosan biztosították a szociális munkások.

A Jelentés 8. pontjában a Bizottság javasolta, hogy kerüljön sor a várandós iraki nő testvére menekültügyi őrizetének megszüntetésére is.

Fenti megállapítással kapcsolatban megjegyezni kívánom, hogy mihelyt kiderült a kérelmezőről, hogy várandós, a hatóság megszüntette a menekültügyi őrizetét, mivel az állandó kórházi ellátás zökkenőmentesebben véghezvihető egy befogadó állomáson tartózkodó számára. A várandós kérelmező és nagykorú testvére azonban a Met. 2. § j) pontja alapján nem minősül családtagnak, így a hatóság a nagykorú férfi testvér kérelmét külön eljárásban, az ő körülményeit egyedileg mérlegelve köteles elbírálni.

Megjegyezni kívánom továbbá, hogy fenti személyek semmilyen személyazonosításra alkalmas okmánnyal nem rendelkeztek, rokoni kapcsolatukat semmilyen módon alátámasztani nem tudták sem a rendőrségi eljárás, sem a menekültügyi eljárás során. Továbbá, a várandós hölgy a meghallgatás során jelezte, hogy várandósságára tekintettel a vele együtt tartózkodó testvére nélkül is a Bicskei Befogadó Állomásra szeretne kerülni.

A férfi testvér ügyében a Met. 49. § (2) bekezdése alapján a menekültügyi eljárást fel kellett függeszteni, ugyanis a Dublini Koordinációs Osztály megállapította, hogy nemzetközi védelem iránti kérelmének elbírálására irányuló eljárás lefolytatásáért Bulgária a felelős. A döntéssel szemben nevezett felülvizsgálati kérelemmel élt, mely bírósági eljárás jelenleg is folyamatban van.

Budapest, 2016. október 24.

Üdvözlettel

Dr. Végh Zsuzsanna
Dr. Végh Zsuzsanna
Főigazgató

Készült: 1 pld-ban

Kapják: 1 pld. Címzett emailen, majd Irattár

